

ISTRAŽUJEMO: ZAŠTO MLADI SVE KASNIJE STUPAJU U BRAK?

SPOTICANJE O „LUDI KAMEN“

- **Božana Pintarić:** Mladi se rukovode jednostavnom logikom da, ako je brak jedna vrsta ugovornog odnosa, imaju pravo „pročitati“ i one stavke pisane sitnim slovima, izgovoriti svoja očekivanja i pristati ili ne pristati na tuđa
- **Snežana Jelačić:** Razlozi koji mlade sprečavaju da preduzmu taj sledeći korak su nezaposlenost, poražavajuća finansijska situacija, nemogućnost rešavanja stambenog pitanja i sveopšta nesigurnost

Broj zaključenih brakova u Srbiji dvostruko je manji nego pre 60 godina. Prosečna starost mladoženje je 30, a neveste 27 godina. Prema podacima Matične službe, u Somboru je prošle godine zaključen 251 brak, a prosek godina mladenaca bio je 24. O razlozima zbog kojih mladi ljudi sve češće odlaze odlazak kod matičara, razgovarali smo sa **Božanom Pintarić**, psihologom-psihoterapeutom u somborskom Centru za socijalni rad i **Snežanom Jelačić**, master sociologom na Pedagoškom fakultetu u Somboru.

U uslovima sve nesigurnije i složenije egzistencije, nedefinisane lične perspektive unutar turbulentnih društvenih promena, mnogi mladi ljudi odlaze ili potpuno redefinišu svoju odluku o stupanju u bračnu zajednicu. **Više nego ikad preispituju se ne samo ekonomski, stambeni, materijalni uslovi koji na tu odluku utiču, već i sopstveni i opšteprihvaćeni stavovi o braku, zrelosti, profilu partnera sa kojim se želi deliti prostor i vreme, eventualno zasnovati porodica.** U poslednjih dvadesetak godina bitno se promenila struktura poruka koju deca dobijaju u svojim porodicama kada su odnosi sa partnerima u pitanju. Te poruke su postale raznorodnije, u jednom delu suptilnije, ali najčešće otvoreno protivrečne i neodređene, jer roditelji u njih ugrađuju svoje sumnje i nepoverenje u instituciju braka definisanu na „klasičan“ način. **Monogamija ili ne, homo ili hetero odnos, karijera ili porodica, lični razvoj ili „požrtvovana“ briga za partnere...**

ra...? Sve su to suprotnosti koje današnje generacije (mlade, koliko i starije), moraju pomiriti u nalaženju najadekvatnijeg stila življenja. Internet i obilje informacija koje se mogu dobiti o načinu života u drugim podnebljima i kulturama, samo produbljuju ovu dilemu – objašnjava **Božana Pintarić**.

IMPULSIVNOST „NIJE U MODI“

Na psihoterapiji većina mladih izveštava gotovo isto što i generacije klijenata prethodne nesigurnost kad je u pitanju telesni i mentalni identitet, nerazumevanje sa roditeljima ili aktuelnim partnerima... Promena se odnosi na to što su danas u mnogo većem broju spremni da prethodno preispitaju svoje odluke i na ovaj način, razmatrajući svoje i funkcionisanje svoje okoline. Impulsivnost nije više „u modi“, bar kad je izbor životnog partnera u pitanju. **Mladi se rukovode jednostavnom logikom da, ako je brak jedna vrsta ugovornog odnosa, imaju pravo „pročitati“ i one stavke pisane sitnim slovima, izgovoriti svoja očekivanja i pristati ili ne pristati na tuđa. Potpuno je jasno da se koncept braka ubrzano menja i prilagođava pomeranjima u zapadnoj kulturi, koja traži preduzimljivu, nezavisnu i mobilnu jedinku. Granica stupanja u seksualne odnose pomera se nadole, a roditeljstvo odlaze – navodi psiholog-psihoterapeut u somborskom Centru za socijalni rad.**

Snežana Jelačić

Osim psiholoških činilaca koji utiču na fenomen sve kasnijeg stupanja u brak, postoje i drugi činioci koji sputavaju mlade ljude da stanu na „ludi kamen“. **Snežana Jelačić**, master sociolog na Pedagoškom fakultetu u Somboru, navodi da se ovdje radi o takozvanim društveno-kulturnim činiocima.

Oni podrazumavaju da mladi ljudi uglavnom najpre žele da se ostvare u smislu obrazovanja i započinjanja karijere, a brak je korak koji sledi tek nakon svega toga. Kako se aspiracije i planirane obaveze povećavaju i usloznavaju, a i kako je u savremenoj kulturi prisutan „kult mladosti“, tako se i granica kada se stupanje u brak smatra optimalnim kontinuirano pomera na više. Iako definitivno ne možemo zanemariti prethodno navedene činioce, po mom mišljenju, daleko veći uticaj imaju socijalno-ekonomski činioci, odnosno razlog koji je u ovom problemu presudan je povećana stopa siromaštva. U našem društvu postoji veliki broj mladih ljudi koji su već ostvareni na polju formalnog obrazovanja, završili su sa uživanjem u prebračnim slobodama i osećaju se spremnim i zrelim za zasnivanje braka i porodice. **Međutim, razlozi koji ih sprečavaju da preduzmu taj sledeći korak su nezaposlenost, poražavajuća finansijska situacija, nemogućnost rešavanja stambenog pitanja i sveopšta nesigurnost.** U takvoj nezavidnoj situaciji mnogi parovi se ne usuđuju na osamostaljivanje i kao jedinu mogućnost vide odricanje od bračne zajednice ili odlaganje iste. Sve dok

je društvo u tako dubokoj strukturalno-funkcionalnoj krizi, ni institucija

braka ne može biti pošteđena - tvrdi **Snežana Jelačić**. **M.V.**

MUTNE BRAČNE VODE

Mislim da je brak kao institucija izgubio svoj smisao. Današnji brakovi traju po godinu-dve dana, a posle se bračni drugovi razilaze i ostaju deca koja pate. Volela bih da pronadem osobu koja će me uveriti da to nije tako, ali, nažalost, takva osoba se u mom životu još uvek nije pojavila. Naravno da bih želela jednog dana da se udam, ali da to bude za ceo život – kaže **M. M. (32)**.

Z. M. (32) ističe da mnogi parovi žele da se venčaju, ali da ih u tome sprečava materijalna situacija. - Nažalost, živimo u državi u kojoj su mladi ljudi nezaposleni, nemaju gde da stanuju, pa zbog toga, logično, ne žele da zasnivaju porodice. Većina parova živi sa roditeljima, koji izdržavaju i njih i njihovu decu. Mislim da su upravo to razlozi zbog kojih se teško odlučujemo na brak.

U današnje vreme jako je teško pronaći osobu koja zaista zna šta hoće. Većina mladih govori jedno, a radi sasvim nešto drugo. Zbog toga i imamo situaciju da brakovi traju svega godinu – dve i da se skoro svaki drugi brak završava razvodom. Nažalost, mislim da se to neće uskoro promeniti i da će se, što je još gore, mladi ljudi još više razvoditi – kaže **K. M. (30)**.

Današnji brakovi nisu ni nalik onima koje su sklopili naši roditelji. Mladi ne prave kompromise, gledaju samo sebe i ne obračuju pažnju na decu i partnera. To je samo jedan od problema. S druge strane, mnogi parovi odlaze sklapanje braka jer nemaju posao niti mesto za život. Dokle god to bude tako, biće i toliko veliki broj razvoda – mišljenja je **J. S. (27)**.

Kada nemate gde da živite i kada nemate posao (niti izgleda da će ga u skorijoj budućnosti biti), naravno da ne razmišljate o braku. Nažalost, zbog toga se rađa i sve manje dece, a država uporno ponavlja kako vlada bela kuga. Jasno je da biološki sat otkucava, ali kako da rodiš dete kad ne možeš ništa da mu pružiš? - pita se **G. V. (28)**.

POČELA PRIMENA NOVOG ZAKONA O POŠTANSKIM USLUGAMA

SANDUČIĆI PO EVROPSKIM STANDARDIMA

- Na području Sombora 800 domaćinstava ima neispravan poštanski sandučić, a više od 1.800 adresa je bez kućnog sandučića
- Cene kućnih sandučića od 1.162 do 1.770 dinara

Krajem prošle godine „Pošte Srbije“ pismeno su obavestavale građane o potrebi zamene kućnih sandučića. Na osnovu novih tehničkih uslova, građanima je ostavljen rok od pet godina da sandučiće zamene, dok investitori već od 1. januara imaju obavezu da u novogradnju ugrađuju sandučiće koji su u skladu sa standardima Evropske unije. Na taj način nestaje šarenilo i raznovrsnost poštanskih sandučića, koji su se do sada mogli videti u gotovo svim ulazima u stambene zgrade.

Zakonom o poštanskim uslugama (član 42.) propisano je da su vlasnici stambenih zgrada, stanova i poslovnih objekata dužni da na ulazu u stambenu zgradu, poslovni objekat, dvorište ili na drugi način, u dogovoru sa javnim poštanskim operatorom

postave kućne sandučiće. Održavanje kućnih sandučića je obaveza vlasnika stanova i poslovnih objekata. Republička agencija za poštanske usluge propisala je tehničke uslove za kućne sandučiće, kojim se definišu uslovi za projektovanje, izvođenje i postavljanje kućnih sandučića, kako bi se omogućilo nesmetano, efikasno i sigurno uručenje poštanskih pošiljaka korisnicima usluga. Imajući u vidu da vlasnici stanova, zgrada i poslovnih objekata često ne poštuju navedenu zakonsku odredbu, što umanjuje kvalitet dostave neregistrovanih pošiljaka i izveštaja o prispeću pošiljaka, pokrenuta je inicijativa za postavljanje i održavanje kućnih sandučića na celoj teritoriji Republike Srbije – saznali smo od nadležnih u „Pošti Sombor“.

U akciji evidentiranja podataka o domaćinstvima i stanju njihovih kućnih sandučića na području Sombora, utvrđeno je da 7.381 domaćinstvo ima ispravan kućni sandučić; 8.495 domaćinstava ima kućni sandučić koji nije adekvatno obeležen; 800 domaćinstava ima neispravan kućni sandučić, tako da pošiljke nisu bezbedne, jer postoji mogućnost gubljenja ili oštećenja pošiljaka (polomljen, prokišnjava, ne može da se zaključa...) i 1.872 adrese su bez kućnog sandučića. Nadležni u „Pošti“ napomenuli su da se prilikom utvrđivanja statusa kućnih sandučića nisu strogo primenili tehnički uslovi za kućne sandučiće, jer bi u tom slučaju dobijeni rezultati u pogledu ispravnosti bili znatno lošiji.

Na bazi evidentiranih podataka, nosioci domaćinstva su obavesteni o utvrđenom stanju kućnog sandučića za koje su odgovorni. Iz sadržaja obavještenja, korisnici mogu za svaki konstatovani status kućnog sandučića (postoji u ispravnom stanju, neispravno obeležen, postoji u neispravnom stanju i ne postoji), da zaključe koje radnje treba da preduzmu kako bi ispoštovali obaveze u pogledu postav-

ljanja i održavanja kućnih sandučića i na taj način omogućili kvalitetnu dostavu pošiljaka. Ukoliko korisnik dobije obavještenje u kome stoji da je njegov kućni sandučić neispravno obeležen, potrebno je da na istom

Ako je utvrđeno da kućni sandučić ne postoji, potrebno je da ga postavi na ulazu u stambenu zgradu ili dvorište, navodi se u odgovoru na naša pitanja nadležnih u „Pošti“.

Preko „Pošte“ mogu se nabavi-

DIMENZIJE SANDUČIĆA

U tehničkim uslovima propisane su mere za nove sandučiće. Tako sandučić mora da bude napravljeno od čvrstog i postojanog materijala, postavljeno na određenoj visini (700 mm - 1700 mm) i da je određenih mera. Kućni sandučići imaju unutrašnje dimenzije – 240x75x350 milimetara, dok otvor pretinca mora da ima dimenzije 230 sa 30 milimetara. Za grupe sandučića, namenjene zgradama, propisane su mere: 390x190x75 milimetara, dok otvor mora da bude širok 230x25. Okvir za označavanje vlasnika mora da ima dimenzije 50x10 milimetara.

čitko označi prezime i broj kuće/stana. Ako je utvrđeno da je kućni sandučić neispravan, potrebno je da ga dovede u ispravno stanje, tako da ubačene pošiljke budu bezbedne.

ti odgovarajući kućni sandučići nekoliko proizvođača. Cene se kreću od 1.162 do 1.770 dinara i mogu se kupiti u maloj šalter sali somborske pošte. **T. S.**

